

RS AU § 322 Remiss. En ny lag om kommunal hamnverksamhet

Ärendenummer: RS 2025/2118

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Upprättat yttrande inges som Region Gotlands svar till Finansdepartementet med arbetsutskottets bifallna yrkanden.

Sammanfattning

Region Gotland mottog 2025-09-30 remissen "*Promemorian En ny lag om kommunal hamnverksamhet*". Regionstyrelseförvaltningen samordnar Region Gotlands svar, och tekniska nämnden har, som ansvarig facknämnd för hamnverksamheten, getts möjlighet att yttra sig om remissen som direkt berör förvaltningens verksamhet. Hamnavdelningen har varit delaktig i förvaltningens framttagande av svar på remissen. Region Gotland svarar som en helhet, och tekniska nämndens svar bidrar till helheten.

I promemorian föreslås en ny lag om kommunal hamnverksamhet. Förslaget lämnas för att de svenska bestämmelserna om kommunal hamnverksamhet ska anses vara förenliga med det EU-rättsliga statsstödsregelverket. När en kommun eller en region bedriver hamnverksamhet i ett konkurrensläge på marknaden ska den överlåta driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag (bolagiseringsskyldighet). Ett sådant bolag ska bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder trots självkostnadsprincipen och förbudet mot att driva företag i vinstsyfte i kommunallagen (2017:725). Trots bolagiseringsskyldigheten får kommunen eller regionen bedriva hamnverksamhet som en del av den kommunala förvaltningen om hamnen främst nyttjas av lokala användare och verksamheten inte kan anses påverka handeln mellan medlemsstaterna inom Europeiska unionen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

En kommun eller en region som vid ikraftträdandet bedriver hamnverksamhet i egen regi i ett konkurrensläge på marknaden ska, förutsatt att verksamheten inte omfattas av undantaget från bolagiseringsskyldighet, senast före utgången av december 2027 överföra driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag. Alternativt ska kommunen eller regionen anordna verksamheten så att den inte snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen, till exempel genom att verksamheten i stället lämnas över till en privat utförare.

Bedömning

Förslaget i promemorian har direkt påverkan på den hamnverksamheten. Hamnavdelningen har tagit del av promemorian och bedömer att förslaget, om det genomförs, skulle innebära en bolagisering av hamnarna i Visby, Klintehamn och Slite – vilka utgör Region Gotlands strategiska hamnar.

Förslaget till ny lag om kommunal hamnverksamhet framstår som väl genomarbetat och ger en god överblick över de lagar, förordningar och principer som idag reglerar hamnverksamhet i förvaltningsform. Promemorian beskriver även tydligt vilka konsekvenser ett införande av den nya lagen skulle få.

De föreslagna tidsramarna – med ikraftträdande den 1 augusti 2026 och krav på bolagisering senast vid utgången av december 2027 – bedöms som rimliga.

Sammanfattningsvis bedömer Region Gotland att promemorian är väl genomarbetad och att den föreslagna tidsplanen är realistisk.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Mats Eriksson, tf teknisk direktör, teknikförvaltningen.

Ordförande yrkar att följande stycke tillförs i förslaget yttrande:

"Regionen vill dock principiellt påtala att kravet på bolagiseringsskyldighet innebär ett intrång i det kommunala självstyret, då det begränsar kommunens möjlighet att själv välja organisationsform för sin verksamhet."

Ordförande ställer proposition på regionsstyrelseförvaltningens förslag med eget tilläggsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss - Promemorian En ny lag om kommunal hamnverksamhet,
inkom 2025-09-30

PM – ”En ny lag om kommunal hamnverksamhet”, inkom 2025-09-30

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-11-07

Yttrande daterat 2025-12-08

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-11-11